

Luty 2017 r.

Instrukcja wypełniania formularzy sprawozdawczych

Statystyka stóp procentowych

Spis treści

1. Informacje ogólne	3
2. Oprocentowanie stanów (OPS)	8
3. Oprocentowanie nowych i renegotjowanych umów złotych (OPN_PLN)	10
4. Oprocentowanie nowych i renegotjowanych umów w EUR (OPN_EUR)	13
5. Oprocentowanie nowych umów w PLN, EUR i CHF bez umów renegotjowanych (OPN2PLN , OPN2EUR oraz OPN_CHF)	14

1. Informacje ogólne

- 1.1 Formularze z załącznika nr 9 Uchwały Nr 41/2016 Zarządu Narodowego Banku Polskiego dotyczące statystyki stóp procentowych przekazywane są do Departamentu Statystyki NBP przez banki wymienione w pliku „lista sprawozdawców statystyki stóp procentowych.doc” (plik dołączony do archiwum zip, w którym znajduje się niniejsza instrukcja). Grupa sprawozdawców została wybrana na podstawie analizy obecnej sytuacji sektora finansowego. W przyszłości jej skład może ulec zmianom.
- 1.2 Dane należy przysyłać do 10 dnia roboczego po upływie miesiąca którego dane dotyczą.
- 1.3 *usunięty*
- 1.4 *usunięty*
- 1.5 Wymagane dane o oprocentowaniu dotyczą operacji z rezydentami sektora niefinansowego, czyli gospodarstwami domowymi wraz z instytucjami niekomercyjnymi działającymi na rzecz gospodarstw domowych (dalej „gospodarstwa domowe”) oraz przedsiębiorstwami sektora niefinansowego (dalej „przedsiębiorstwa”).
- 1.6 W sprawozdawczości statystyki stóp procentowych muszą być uwzględnione wszystkie umowy, które mieszczą się w definicji kategorii oprocentowania przedstawionych w formularzach. Żaden produkt nie może być pominięty z powodu np. jego minimalnego znaczenia w ofercie banku lub małej kwoty umowy.
- 1.7 Wysokość oprocentowania w formularzach należy podawać z dokładnością 4 miejsc po przecinku w zapisie procentowym, np. 3,1234% (czyli 0,031234 w zapisie dziesiętnym).
- 1.8 Wartości umów i odsetek należy podawać w tysiącach z dokładnością do 3 miejsc po przecinku.
- 1.9 Jeżeli nie stwierdzono inaczej, wymagana jest wąsko definiowana efektywna stopa procentowa, w skrócie WDESP.
 - 1.9.1 WDESP wylicza się wg wzoru:

$$\sum_{m=1}^M \frac{SP_m}{(1+i)^{t_m}} = \sum_{n=1}^N \frac{SP_n}{(1+i)^{t_n}}$$

gdzie:

i - wyliczana WDESP

SP_m – m -ty, dzienny strumień płatności odsetek lub kapitału wobec klienta

SP_n – n -ty, dzienny strumień płatności odsetek lub kapitału wobec banku

M - całkowita liczba wypłat dla klienta

N - całkowita liczba płatności klienta wobec banku

t_m lub t_n - czas płatności SP_m lub SP_n liczony w latach (i ułamkach roku) od daty podpisania umowy; t jest ilorazem liczby dni jakie upłynęły od podpisania umowy do liczby 365 dni w roku (w mianowniku należy przyjąć liczbę 365 dni również dla lat przestępnych).

Powyższy wzór zrównuje zdyskontowane w czasie wypłaty wobec klienta z jego wpłatami. Stopa dyskonta jest właśnie poszukiwaną WDESP. Przy czym można przyjąć upraszczające założenie, że rozkład w czasie wypłat transz kredytu SP_m z banku do

klienta nie jest istotny, a więc że kredyt jest w całości wypłacany klientowi z początkiem umowy (suma $SP_m = SP_0$). W arkuszu kalkulacyjnym programu Microsoft Excel wzór ten jest obliczany za pomocą funkcji XIRR.

- 1.9.2 Wzór z pkt. 1.9.1 opiera się na przepływach pieniężnych. W wielu przypadkach można posłużyć się prostszym, choć równoznacznym wzorem, który pozwala na wyliczenie stawki oprocentowania efektywnego bezpośrednio z oprocentowania nominalnego. Generalnie wzór ten można stosować, gdy spłaty / wypłaty odsetek odbywają się w regularnych odstępach czasu:

$$i = \left(1 + \frac{i_{nom}}{n} \right)^n - 1$$

gdzie:

i - wyliczana WDESP

i_{nom} - nominalna stopa procentowa

n - ilość okresów kapitalizacji w ciągu roku

Należy jednak zaznaczyć, że obowiązek sprawdzenia czy powyższy uproszczony wzór jest tożsamy ze wzorem ogólnym, leży po stronie sprawozdawcy.

- 1.9.3 W przypadku, gdy część parametrów potrzebnych do wyliczenia WDESP nie jest znana w chwili podpisania umowy, należy przyjąć co do nich założenia, którymi kierował się sprawozdawca tworząc daną ofertę. I tak, jeżeli nie jest znana wielkość przyszłego oprocentowania potrzebnego w obliczeniach (gdy stosowane jest np. oprocentowanie zmienne), a przyszła stopa procentowa w umowie może w tym samym stopniu wzrosnąć co spaść, należy przyjąć upraszczające założenie, że poziom stóp procentowych z dnia podpisania umowy nie ulegnie w przyszłości zmianie. Z drugiej strony, jeżeli np. w chwili podpisania umowy, warunki stanowią, że w pierwszym okresie oprocentowanie kredytu będzie promocyjne, a następnie będzie funkcją przyszłego WIBORu i marży banku, to w obliczeniach WDESP należy poczynić założenia co do wysokości przyszłego WIBORu. Założeniami tymi mogą być prognozy stawki WIBOR, którymi Bank kierował się oferując kredyt lub stawka WIBOR z dnia podpisania umowy. Ideą przyświecającą sprawozdawczości oprocentowania umów nowych oraz renegotjowanych jest bowiem uzyskanie informacji nie o oprocentowaniu, które faktycznie zostanie uwzględnione w trakcie realizacji umowy, ale o stopie procentowej którą Bank jest skłonny zaakceptować.
- 1.9.4 Jeżeli wyliczając oprocentowanie nie można jednoznacznie określić rozkładu w czasie strumieni płatności (czyli SP_m , SP_n , t_m lub t_n), należy przyjąć rozkład najbardziej prawdopodobny. Np. w przypadku kredytów mieszkaniowych w pierwszych miesiącach trwania umowy oprocentowanie jest często wyższe od docelowego do czasu spełnienia określonych warunków (wpisania do księgi wieczystej hipoteki, wykupienie przez klienta polisy ubezpieczeniowej, itp.). Nawet jeżeli nie wiadomo kiedy konkretny kredytobiorca spełni te warunki, należy przyjąć założenie, że będzie to najczęściej w takich przypadkach występujący okres i po jego upływie uwzględnić w SP_n obniżenie oprocentowania.

- 1.10 W przypadku umów nowych i renegocjowanych dla kredytów na cele konsumpcyjne oraz mieszkaniowe wymagana będzie również rzeczywista stopa procentowa.
- 1.10.1 Rzeczywista stopa procentowa powinna być tak samo liczona i powinna spełniać dokładnie te same kryteria co WDESP z zastrzeżeniem pkt. 1.10.2 oraz 1.10.3
- 1.10.2 Rzeczywista stopa procentowa jest rozszerzeniem WDESP o wszelkie obligatoryjne z punktu widzenia klienta koszty pozaodsetkowe kredytu. Tzn. pod symbolem SP_n z pkt. 1.9.1 kryją się nie tylko odsetki i raty kapitałowe, ale również wszelkie opłaty, prowizje i marże, jeżeli są znane kredytodawcy oraz koszty usług dodatkowych w przypadku gdy ich poniesienie jest niezbędne do uzyskania kredytu, z wyjątkiem kosztów opłat notarialnych ponoszonych przez konsumenta.
- 1.10.3 Należy więc stosować definicję rzeczywistej stopy procentowej analogiczną do RRSO z ustawy o kredycie konsumenckim, z poniższymi zastrzeżeniami:
- a) wykazywane oprocentowanie powinno być wykazywane z perspektywy klienta, z wyjątkiem wszelkich subsydiów, które powinny być uwzględnione z perspektywy sprawozdawcy (tzn. należy uwzględnić odsetki płacone przez klienta plus wysokość subsydium - patrz pkt. 1.11)
 - b) stopa rzeczywista dotyczy wszystkich umów o charakterze konsumpcyjnym, nie tylko tych mieszczących się w zakresie przewidzianym przez ustawę o kredycie konsumenckim
- 1.11 Podatki i subsydia - koszty zobowiązań oraz zyski od należności powinny być ujmowane z punktu widzenia sprawozdawcy, tzn.:
- 1.11.1 Należy raportować oprocentowanie przed opodatkowaniem.
- 1.11.2 Jeżeli kredyt jest subsydiowany ze środków publicznych lub innych środków nie należących do banku sprawozdawczego, należy wykazać odsetki otrzymane przez sprawozdawcę, czyli łącznie z subsydiami.
- 1.11.3 Z kolei, jeżeli sprawozdawca oferuje pracownikom oprocentowanie preferencyjne, powinno być ono wykazane, gdyż to bank ponosi koszt jego obniżenia. Tak więc kredyty preferencyjne udzielane własnym pracownikom bezpośrednio przez sprawozdawcę powinny być wykazywane, zaś ich oprocentowanie powinno być uwzględniane w statystyce w wysokości oprocentowania preferencyjnego.
- 1.11.4 Kredyty i pożyczki udzielane przez kasy zapomogowo-pożyczkowe lub fundusze świadczeń socjalnych funkcjonujące w ramach struktury organizacyjnej sprawozdawcy, które nie są jego produktem rynkowym, nie są objęte sprawozdawczością stóp procentowych.
- 1.11.5 Kredyty i pożyczki udzielane ze środków obcych, dla których Bank ponosi ryzyko kredytowe, powinny być objęte sprawozdawczością stóp procentowych.
- 1.12 Wszelka nomenklatura dotycząca sektorów (gospodarstwa domowe, instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych, przedsiębiorstwa sektora niefinansowego, etc.) jest taka sama jak w przypadku instrukcji wypełniania formularzy sprawozdawczych statystyki stanów.
- 1.13 Pod pojęciem kredytów rozumie się wszystkie kategorie należności: kredyty, pożyczki, skupione wierzytelności, zrealizowane gwarancje i poręczenia (pod warunkiem że gwarant/poręczyciel należy do sektora instytucji niefinansowych oraz z zastrzeżeniem pkt. 3.3.6), należności z tytułu leasingu finansowego oraz należności z tytułu innych operacji.

Są to te same definicje co w przypadku instrukcji wypełniania formularzy sprawozdawczych statystyki stanów, z wyłączeniem odsetek zapadłych oraz należności nieobslużiwanych (patrz pkt. 1.16).

- 1.14 W formularzu OPN_PLN kredyty dla gospodarstw domowych zostały podzielone przedmiotowo na kredyty:
- 1.14.1 na cele konsumpcyjne – kredyty i pożyczki udzielone gospodarstwom domowym na cele nie związane z prowadzoną działalnością gospodarczą lub wykonywanym przez nie wolnym zawodem, przeznaczone na zakup dóbr konsumpcyjnych, zwykle trwałego użytku i usług, niezależnie od kwoty; do kategorii tej nie zalicza się kredytów udzielonych w rachunku bieżącym oraz kart kredytowych, które wykazywane są tylko w formularzu OPS_PLN (patrz pkt. 1.15); w przypadku instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych za kredyty na cele konsumpcyjne należy uznać kredyty zaciągnięte na zakup dóbr przeznaczonych do wykorzystania przez gospodarstwa domowe; natomiast kredyty związane ze statutową działalnością tych instytucji oraz kredyty o niewiadomym przeznaczeniu należy zaliczyć do kategorii kredytów "pozostałe" (pkt. 1.14.4); należy podkreślić, że definicja kredytów „na cele konsumpcyjne” jest szersza od użytej w ustawie o kredycie konsumenckim.
- 1.14.2 na nieruchomości mieszkaniowe - kredyty udzielone na:
- nabycie, budowę, przebudowę, rozbudowę lub nadbudowę domu albo lokalu mieszkalnego stanowiącego odrębną nieruchomość,
 - uzyskanie spółdzielczego prawa do lokalu mieszkalnego lub prawa do domu jednorodzinnego w spółdzielni mieszkaniowej albo prawa odrębnej własności lokalu mieszkalnego w spółdzielni mieszkaniowej,
 - remont domu albo lokalu, o których mowa powyżej,
 - nabycie działki budowlanej lub jej części pod budowę domu jednorodzinnego lub budynku mieszkalnego, w którym jest lub ma być położony lokal mieszkalny,
 - inne cele związane z zaspokajaniem potrzeb mieszkaniowych, w szczególności na pokrycie kosztów partycypacji w kosztach budowy mieszkań przez towarzystwa budownictwa społecznego.
- 1.14.3 dla przedsiębiorców indywidualnych - przeznaczone na działalność gospodarczą przedsiębiorców indywidualnych, inną niż cele rolnicze; poprzez przedsiębiorców indywidualnych rozumie się osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na własny rachunek, zatrudniające do 9 osób włącznie.
- 1.14.4 pozostałe - należności nie zakwalifikowane do wyżej wymienionych kategorii m.in. kredyty: na nieruchomości pozostałe, na zakup papierów wartościowych, na cele edukacyjne, na cele rolnicze, itp.
- 1.15 W formularzu OPS_PLN podział o którym mowa w pkt. 1.14 został ograniczony do kategorii: „kredyty na cele konsumpcyjne”, „kredyty na nieruchomości mieszkaniowe” oraz „kredyty na inne cele”. Pierwsza i druga z wymienionych kategorii jest odpowiednikiem tych z formularza OPN_PLN, a trzecia kategoria obejmuje resztę nie wyodrębnionych należności złotych od gospodarstw domowych, w tym kategorię przedsiębiorców indywidualnych. Formularz ten został poszerzony o kredyty w karcie kredytowej w podziale na kategorie: oprocentowane i nieoprocentowane. Jeżeli kredyt w tej samej karcie składa się z części oprocentowanej i nieoprocentowanej, obydwie części należy wykazać osobno w tych dwóch kategoriach. Część kredytu znajdująca się w okresie „łaski” powinna być wykazywana jako kredyt nieoprocentowany.

- 1.16 Należności nieobsługiwane oraz kredyty przeznaczone na restrukturyzację długów, powinny zostać pominięte w statystyce stóp procentowych. Należności nieobsługiwane obejmują należności, dla których przekroczenie umownego terminu spłaty (liczone od daty płatności określonej umową do daty sprawozdawczej) wynosi ponad 90 dni. Jako należność nieobsługiwana należy rozumieć całość danej należności, nawet jeśli opóźnienie w spłacie dotyczy poszczególnych rat kapitałowych lub spłaty odsetek. Do kategorii tej należy zaliczać również te należności, w przypadku których wystąpiło jedynie opóźnienie w spłacie odsetek (o ponad 90 dni) natomiast nie występuje przeterminowanie spłat rat kapitałowych.
- 1.17 Zabezpieczenia pieniężne (kaucje zabezpieczające wiarytelności banku) powinny być uwzględnione w statystyce stóp procentowych w odpowiednich kategoriach terminowych. Jeżeli termin pierwotny produktu nie jest sprecyzowany (np. dla depozytów zablokowanych) należy umieścić go umownie: dla nowych umów (OPN) w przedziale "powyżej 6 miesięcy do 1 roku włącznie", a dla stanów umów (OPS) w kategorii "do 2 lat włącznie".
- 1.18 Pod pojęciem kredytów udzielanych na cele edukacyjne (patrz pkt. 1.14.4) należy rozumieć tzw. kredyty studenckie oraz wszelkie inne kredyty udzielane na cele związane z procesem zdobywania wykształcenia, podnoszeniem kwalifikacji lub realizacją prac naukowo-badawczych. Zaliczyć tu należy między innymi kredyty zaciągnięte na opłatę czesnego, zakup pomocy dydaktycznych, w tym sprzętu lub oprogramowania komputerowego, poniesienie kosztów wynajęcia mieszkania na czas nauki, opłacenie kosztów podróży, związanej z podnoszeniem kwalifikacji lub realizacją celów naukowo-badawczych itp.
- 1.19 Kategoria „operacje z przyrzeczeniem odkupu” dotyczy operacji, w których papiery wartościowe (lub inne dobra) sprzedawane są instytucjom sektora niefinansowego z przyrzeczeniem ich odkupu po określonej cenie w przyszłości.
- 1.20 Kredyty na zakup papierów wartościowych z zastosowaniem dźwigni finansowej powinny być traktowane następująco:
- jeżeli całość przyznanej sumy kredytu jest oprocentowana, to powinien on być uwzględniony na tych samych zasadach co zwykły kredyt;
 - jeżeli oprocentowana jest tylko część kredytu, wykorzystana faktycznie do zakupu akcji, to produkt taki należy traktować jak linię kredytową (patrz pkt. 3.6): wykazana powinna być tylko oprocentowana część kredytu. Należy wtedy przyjąć, że początkiem kredytu jest moment wykorzystania oprocentowanych środków po ogłoszeniu skali redukcji kupna papierów wartościowych.
- 1.21 Termin pierwotny oznacza okres, na jaki została zawarta umowa z klientem. Okresem umownym jest również okres zmieniony aneksem będącym integralną częścią umowy. W zakresie depozytów będzie to okres na jaki zadeklarowano złożenie depozytów w banku. W odniesieniu do kredytów terminem pierwotnym będzie okres, na jaki został udzielony kredyt z uwzględnieniem wyznaczonego terminu spłaty ostatniej raty.

2. Oprocentowanie stanów (OPS)

- 2.1 W formularzach OPS należy podawać dane dotyczące wszystkich obowiązujących umów, z wyłączeniem tych opisanych w pkt. 1.16, zawartych zarówno w trakcie jak i przed miesiącem sprawozdawczym, nawet jeżeli nie naliczono od tych umów odsetek (oprocentowanie jest zerowe).
- 2.2 Dla każdej pozycji oprocentowania należy przekazywać dane o strumieniu naliczonych w danym miesiącu sprawozdawczym odsetek oraz odpowiadającej im średniomiesięcznej wartości umów (również gdy strumień odsetek jest zerowy).
- 2.3 Poprzez odsetki naliczone uważa się nominalne odsetki umowne obliczane drogą memoriałową, przypadające na dany miesiąc sprawozdawczy, z zastrzeżeniem pkt. 2.9. Są to odsetki zaliczane do dochodów banku (a więc ujęte w rachunku wyników) oraz odsetki zastrzeżone, które nie zostały zaliczone do rachunku wyników, np. z powodu złej sytuacji finansowo-ekonomicznej kredytobiorcy. Jeżeli jednak odsetki naliczane są drogą memoriałową przy uwzględnieniu stałej liczby dni w miesiącu, a w rozliczeniu z klientem stosowana jest kalendarzowa liczba dni w miesiącu, to należy wykazywać odsetki naliczane w ten drugi sposób, tj. dla rzeczywistej liczby dni w miesiącu. Do omawianej sprawozdawczości nie powinna jednak wejść ta część odsetek zastrzeżonych, którą stanowią odsetki od należności nieobsługiwanych (patrz 1.16). Np. dla depozytu 2 miesięcznego, który został otwarty w połowie czerwca, na wykazane odsetki powinny złożyć się naliczone odsetki z drugiej połowy czerwca, odsetki naliczone dla całego lipca oraz naliczone odsetki dla pierwszej połowy sierpnia. Zatem w sprawozdawczości za czerwiec dla tego depozytu wykazane będą odsetki za drugą połowę czerwca, w sprawozdawczości lipcowej zostaną one naliczone za 31 dni, a w sierpniu tylko za pierwszą połowę miesiąca.
- 2.4 W przypadku, gdy klient wycofa się z umowy przed czasem, np. 10 lipca i zostaną mu wypłacone odsetki karne zamiast ustalonych pierwotnie, to za 10 dni lipca należy naliczyć właśnie odsetki karne. W sprawozdawczości za czerwiec pozostaną natomiast wykazane odsetki wyliczone po stopie pierwotnej.
- 2.5 W formularzach OPS nie stosuje się WDESP ani rzeczywistej stopy procentowej.
- 2.6 Poprzez średniomiesięczną wartość umów rozumie się średnią arytmetyczną wartość umów obliczoną dla wszystkich dni kalendarzowych z danego miesiąca sprawozdawczego.
- 2.7 W przypadku, gdy klient pobrał transzę kredytu, a nie całą kwotę ustaloną w umowie, wartością umowy jest wysokość pobranej transzy i tylko od niej należy wykazywać naliczone odsetki.
- 2.8 W przypadku rachunków bieżących, odsetki od salda dodatniego (o charakterze depozytowym) nalicza się oddzielnie od odsetek od salda ujemnego (o charakterze kredytowym). Nie można dokonywać miesięcznego saldowania w ramach jednego konta odsetek oraz wartości umów o tych dwóch przeciwnych cechach. Należy stosować te same definicje depozytów bieżących oraz kredytów w rachunku bieżącym co w statystyce stanów, z zastrzeżeniem że nie należy pokazywać jako wyodrębnionej kategorii depozytów bieżących rozliczeniowych.
- 2.9 W przypadku produktów działających na zasadzie dyskonta (odsetki płatne z góry), wartością umowy nie jest nominalna wartość papieru (np. suma weksła), lecz jego nominal

pomniejszony o dyskonto. Natomiast poprzez naliczone odsetki rozumie się odsetki wyliczone działaniem odwrotnym do dyskonta (powinny to być odsetki płatne z dołu).

2.10 Wzór na oprocentowanie umów zawartych w formularzach OPS:

odsetki - naliczone odsetki (I kolumna z danymi)

stany - średniomiesięczna wartość wszystkich umów (II kolumna z danymi)

$i\%$ - oprocentowanie dla formularzy OPS

d - liczba dni w miesiącu sprawozdawczym

$$i\% = \frac{30,4}{d} * \frac{\text{odsetki}}{\text{stany}} * 12$$

W przypadku kart kredytowych, których specyfika polega na nierównomiernym w ciągu miesiąca rozkładzie naliczonych odsetek, we wzorze na oprocentowanie nie stosuje się współczynnika standaryzującego liczbę dni w miesiącu. W tym przypadku wzór przyjmuje postać:

$$i\% = \frac{\text{odsetki}}{\text{stany}} * 12$$

Powyższe wzory zostały podane na użytek wewnętrzny sprawozdawców. Nie należy ich stosować w przesyłanych sprawozdaniach.

2.11 Należy przyjąć zasadę, że w przypadku, gdy kwota kredytu wykazywana w danym miesiącu sprawozdawczym jest zerowa, to nie mogą być naliczane od niej żadne odsetki.

2.12 W formularzu OPS2PLN należy zastosować tę samą metodykę co w formularzu OPS_PLN. Obejmuje on tylko kredyty z terminem pierwotnym (nie uwzględnia się w nim kredytów odnawialnych, w rachunku bieżącym oraz w karcie kredytowej). Kredyty złotowe dla gospodarstw domowych oraz dla przedsiębiorstw należy wykazać w podziale na:

- z terminem pierwotnym powyżej 1 roku,
- z terminem pierwotnym powyżej 1 roku i terminem zapadalności do 1 roku,
- z terminem pierwotnym powyżej 1 roku, terminem zapadalności powyżej 1 roku i terminem przeszacowania w przeciągu najbliższych 12 miesięcy
- z terminem pierwotnym powyżej 2 lat,
- z terminem pierwotnym powyżej 2 lat i terminem zapadalności do 2 lat,
- z terminem pierwotnym powyżej 2 lat, terminem zapadalności powyżej 2 lat i terminem przeszacowania w przeciągu najbliższych 24 miesięcy

Powyższe przedziały nie są rozłączne, tzn. ta sama umowa może znaleźć się w kilku z nich. Np. kredyt udzielony gospodarstwom domowym, który ma:

- termin pierwotny powyżej 2 lat

- termin zapadalności powyżej 2 lat

- stopę zmienną wyliczaną na zasadzie WIBOR + marża – aktualizowaną co 3 miesiące

powinien zostać wykazany w pozycjach OPS2PLN : 1, 3, 4 oraz 6.

2.13 Poprzez termin zapadalności w formularzu OPS2PLN należy rozumieć okres od dnia naliczenia odsetek do dnia planowanej spłaty ostatniej raty kredytu.

3. Oprocentowanie nowych i renegotjowanych umów złotych (OPN_PLN)

- 3.1 W formularzu OPN_PLN dla każdego wiersza należy podać średnie oprocentowanie wszystkich nowych i renegotjowanych umów złotych oraz sumaryczną wartość tych umów. Z wyjątkiem rzeczywistej stopy procentowej, należy podawać WDESP. Średnie oprocentowanie jest liczone jako średnia oprocentowania poszczególnych umów ważona wartościami tych umów, zarówno dla WDESP jak i rzeczywistej stopy procentowej (w obydwu przypadkach stosuje się identyczne wagi).
- 3.2 Poprzez wartości nowych umów należy rozumieć kwotę udzielanego kredytu lub przyjmowanego depozytu określoną w dniu podpisania umowy. W tym rozumieniu wartość umowy nie uwzględnia kosztów związanych z umową (np. prowizji). Nie ma również znaczenia kwota jaką faktycznie wypłacono klientowi (np. gdy klient wykorzystał tylko część uzgodnionego kredytu), a tylko cała kwota uzgodniona w umowie. W przypadku produktów działających na zasadzie dyskonta, wartością umowy nie jest nominalna wartość papieru (np. suma weksla), lecz jego nominal pomniejszony o dyskonto (analogicznie do pkt. 2.9).
- 3.3 Poprzez nowe i renegotjowane umowy należy rozumieć:
 - 3.3.1 Wszystkie nowe umowy zawarte w ciągu miesiąca sprawozdawczego, tzn. takie które nie korygują umów wcześniejszych. W ich skład wchodzi również umowy transferowane spoza sektora monetarnych instytucji finansowych.
 - 3.3.2 Umowy renegotjowane, czyli umowy o kredyt, który został wcześniej udzielony i nie został spłacony (oraz umowy o depozyt złożony a nie wycofany), a dla którego w danym miesiącu sprawozdawczym renegotjowano oprocentowanie (lub w innej postaci cenę) lub dla którego zwiększono wartość przedmiotu umowy (np. podwyższono przyznaną kwotę kredytu). Aneksy do umów, które dotyczą innych kwestii niż wspomniane wyżej, np. zmiany w harmonogramie spłaty kredytu lub zmiany danych adresowych, nie powinny być traktowane jako renegotjacje umów.
 - 3.3.3 W ramach tej definicji nie mieszczą się wszelkie zmiany oprocentowania i kosztów, które dokonały się automatycznie na podstawie wcześniej zawartych w umowie warunków. Renegocjacja wymaga aktywnego zaangażowania obydwu stron umowy. Np. jeżeli w umowie przewidziano, że po pewnym okresie (np. 2 latach) oprocentowanie zostanie automatycznie zmniejszone z 10% na 9%, to po upływie 2 lat umowa ta nie jest traktowana jako nowa, mimo zmiany oprocentowania.
 - 3.3.4 Jeżeli klient został z inicjatywy Banku zapytany o akceptację nowego, zmienionego oprocentowania w umowie i poprzez brak odpowiedzi zgodził się na te warunki, umowę taką należy potraktować jako renegotjację. Wysłanie do klienta informacji o planowanej zmianie oprocentowania produktu jest równoznaczne z zapytaniem go o akceptację nowych warunków.
 - 3.3.5 Wierzytelności, umowy konsolidacyjne i inne, transferowane z innych instytucji monetarnych sektora finansowego, należy traktować jako umowy renegotjowane. Jeżeli transfer nastąpił spoza tego sektora, umowę należy traktować jako nową.
 - 3.3.6 Zrealizowane gwarancje i poręczenia nie powinny być traktowane jako umowy nowe bądź renegotjowane. Umowy tego typu powinny być uwzględniane tylko w statystyce

- stanów, pod warunkiem że gwarant/poręczyciel należy do sektora instytucji niefinansowych.
- 3.4 Za początek nowej umowy uznaje się dzień jej podpisania.
 - 3.5 Rozkład transz, w jakich udzielany jest kredyt, nie ma wpływu na ogólną wartość umowy. Poszczególne transze nie powinny być traktowane jako oddzielne umowy.
 - 3.6 Kredyty odnawialne (wg definicji z instrukcji do statystyki stanów) powinny być ujęte wyłącznie w kategorii kredytów w rachunku bieżącym formularzy OPS. Jeżeli np. zostaje otwarta linia kredytowa w PLN dla przedsiębiorstwa, to każde nowe uruchomienie środków z takiej linii przez klienta powinno być wykazane wyłącznie w kategorii kredytów w rachunku bieżącym.
 - 3.7 Produkt, dla którego nie podpisuje się umowy, tylko nabywa lub sprzedaje papier reprezentujący wierzytelność, powinien być traktowany jako nowa umowa (pkt. 3.3.1) z datą dokonania aktu jego nabycia lub sprzedaży. Dotyczy to tylko produktów, które obejmuje definicja należności z pkt. 1.13, czyli są to m.in. dyskontowane weksle oraz instrumenty dłużne emitowane na podstawie kodeksu cywilnego (np. bony komercyjne / handlowe).
 - 3.8 Umowy depozytowe, w których przewiduje się możliwość ich automatycznego przedłużania bez każdorazowej zgody klienta (tzw. depozyty rolowane), w momencie ich odnowienia nie powinny być traktowane jako umowy nowe ani renegotjowane, z zastrzeżeniem pkt. 3.3.4. Odsetki i wartości tych umów wykazywane są jedynie w statystyce oprocentowania stanów OPS. Jeżeli natomiast klient musi wyrazić swoją zgodę na przedłużenie depozytu, traktuje się ją jako umowę renegotjowaną.
 - 3.9 Depozyty bieżące, kredyt w rachunku bieżącym oraz karty kredytowe, nie są uwzględniane w sprawozdawczości oprocentowania umów nowych i renegotjowanych.
 - 3.10 Kredyty dla przedsiębiorstw sektora niefinansowego zostały podzielone pod względem wartości umowy na kredyty do 1 miliona zł łącznie, od 1 miliona do zł 4 milionów zł łącznie oraz powyżej 4 milionów zł.
 - 3.11 Podział terminowy:
 - 3.11.1 W przypadku depozytów wymagany jest podział wg terminów pierwotnych (patrz pkt. 1.21).
 - 3.11.2 W przypadku kredytów o stałej stopie procentowej termin jest zdefiniowany jako termin przeliczania stopy procentowej, czyli przewidywany czas w przeciągu którego pierwotnie ustalona stawka oprocentowania kredytu nie ulegnie zmianie. Np. jeżeli umowa opiewa na 10 lat, przy czym przez pierwsze 2 lata oprocentowanie ma wynosić 10%, a w następnych latach 9%, to taką umowę należy zaklasyfikować jako dwuletnią, z terminem przeliczania od 1 roku do 5 lat łącznie. Inny przykład: oprocentowanie kredytu $i\% = \text{stawka WIBOR} + \text{marża}$, a oprocentowanie to jest aktualizowane co 3 miesiące, to taką umowę należy zaklasyfikować do kategorii „stopa zmienna i stała do 3 miesięcy łącznie”.
 - 3.11.3 Jeżeli kredyt został udzielony ze zmienną stopą procentową należy zaklasyfikować go do kategorii „stopa zmienna i stała do 3 miesięcy łącznie” niezależnie od jego terminu pierwotnego, z zastrzeżeniem pkt. 3.11.5.
 - 3.11.4 W przypadku rzeczywistej stopy procentowej wszystkie terminy wykazywane są wspólnie.
 - 3.11.5 W kredytach dla przedsiębiorstw wprowadzono również kategorię terminową „stopa zmienna i stała do 1 roku o terminie pierwotnym powyżej 1 roku”. Należy w niej wykazywać umowy o terminie pierwotnym dłuższym niż rok, których oprocentowanie

- może się zmienić w przeciągu 1 roku (termin przeszacowania krótszy niż rok). Kategoria ta nie jest rozłączna z innymi kategoriami, tzn. zawarte w niej umowy powinny być również wykazywane w kategoriach „stopa zmienna i stała do 3 miesięcy włącznie” lub „stopa stała od 3 miesięcy do 1 roku włącznie”.
- 3.12 Kredyty uwzględnione w wyliczaniu rzeczywistej stopy procentowej powinny być dokładnie tymi samymi kredytami z pozycji w których podaje się WDESP w ramach tej samej kategorii. Do rzeczywistej stopy procentowej kredytów na cele konsumpcyjne wchodzi wszystkie umowy na cele konsumpcyjne ujęte w rozbiciu na kategorie okresów przeszacowania. To samo tyczy się rzeczywistej stopy procentowej kredytów na cele mieszkaniowe. Dlatego dla rzeczywistej stopy procentowej nie trzeba wypełniać wartości umów, gdyż są one takie same jak dla WDESP.
- 3.13 Jeżeli w momencie podpisania umowy depozytowej nie można jednoznacznie określić oprocentowania, należy przyjąć najmniejsze oprocentowanie gwarantowane umową. Np. jeżeli oprocentowanie depozytu jest funkcją przyszłych zmian wartości pewnego indeksu giełdowego (którego wartość w przyszłości może zarówno wzrosnąć jak i spaść) i gwarantowane oprocentowanie wynosi 0%, to takie oprocentowanie należy przyjąć. Jeżeli klient może w wyniku umowy stracić część pierwotnego kapitału, to taka umowa nie powinna być uwzględniana w sprawozdawczości stóp procentowych.
- 3.14 Wszystkie kategorie kredytów na cele konsumpcyjne i na nieruchomości mieszkaniowe gospodarstw domowych (z wyjątkiem rzeczywistej stopy procentowej) oraz kredytów dla przedsiębiorstw zostały rozszerzone o podkategorię kredytów zabezpieczonych. Kredyty zabezpieczone wchodzi w skład kredytów ogółem. Poprzez zabezpieczenia rozumie się te same rodzaje zabezpieczeń co w sprawozdawczości nadzorczej, dla których wartość kredytu jest mniejsza bądź równa wartości zabezpieczenia. Pojęcie to obejmuje więc cały katalog zabezpieczeń wymienionych w Dyrektywie 2006/48/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 14 czerwca 2006 r. w załączniku VIII, część 1, sekcje 6-29 (a więc nie tylko zabezpieczenia hipoteczne), dla których współczynnik LTV ≤ 1 . Należy uwzględnić wartość zabezpieczenia z chwili podpisania umowy.
- 3.15 Do zabezpieczeń należy zaliczyć również tzw. „ubezpieczenia pomostowe”, które służą zabezpieczeniu interesów sprawozdawcy do momentu założenia hipoteki na przedmiotowej nieruchomości.
- 3.16 W przypadku należności z tytułu zrealizowanych gwarancji, które były uruchomione pod kredyt lub linię kredytową, należy wykazywać WDESP udzielonego kredytu. W przypadku innych typów zabezpieczeń (np. zabezpieczenie wekslem) również należy wyznaczyć wewnętrzną stopę zwrotu na zabezpieczeniu, obliczając WDESP.

4. Oprocentowanie nowych i renegotjowanych umów w EUR (OPN_EUR)

- 4.1 W przypadku oprocentowania produktów w EUR należy stosować te same procedury co dla operacji w złotych (czyli w formularzu OPN_PLN), z zastrzeżeniem uwag przedstawionych poniżej.
- 4.2 Wartości umów należy podawać w tys. EUR.
- 4.3 Poprzez umowy w EUR rozumie się te produkty, wobec których stosowane jest oprocentowanie w tej właśnie walucie. Nie ma znaczenia w jakiej walucie następują przepływy pieniężne pomiędzy stronami umowy. Tak więc np. kredyt złotowy indeksowany względem kursu EUR powinien być uznany jako kredyt w EUR.
- 4.4 Jeżeli przepływy pieniężne (kasowe) pomiędzy stronami umowy występują w walucie innej niż EUR, przy podawaniu wartości umów należy je przeliczyć na EUR po ostatnim dostępnym w chwili podpisania umowy średnim kursie dnia w NBP (tzw. kursie fixingowym). Dotyczy to umów w EUR, które są rozliczane w złotych oraz tzw. kredytów indeksowanych.
- 4.5 Nowe i renegotjowane kredyty w EUR dla przedsiębiorstw sektora niefinansowego zostały podzielone, analogicznie jak kredyty w złotych, z zastosowaniem kryterium wielkości kwoty kredytu, w tym przypadku przyjmując granicę 1 miliona EUR (patrz pkt. 3.10). W przeciwieństwie do formularza OPN_PLN nie wprowadzono tu podziału na kredyty zabezpieczone i niezabezpieczone.
- 4.6 W formularzach OPN_EUR podział przedmiotowy jest ograniczony w stosunku do OPN_PLN. Mianowicie kategorie kredytów dla przedsiębiorców indywidualnych oraz kredytów pozostałych (z pkt. 1.14.3 i 1.14.4) zostały ujęte razem w kategorii kredytów "na inne cele".
- 4.7 Sprawozdawczość stóp procentowych obejmuje wyłącznie te produkty walutowe dla których stosuje się oprocentowanie odpowiadające walucie EUR.

5. Oprocentowanie nowych umów w PLN, EUR i CHF bez umów renegotjowanych (OPN2PLN , OPN2EUR oraz OPN_CHF)

- 5.1 W formularzach OPN2PLN , OPN2EUR oraz OPN_CHF zbierane są wyłącznie dane o nowo zawartych umowach w danym miesiącu sprawozdawczym wg definicji 3.3.1, czyli bez umów renegotjowanych.
- 5.2 Umowy renegotjowane w ramach jednego banku, konsolidacyjne i inne, transferowane z innych instytucji monetarnych sektora finansowego, w powyższych formularzach nie powinny być ujęte.
- 5.3 Umowy transferowane spoza sektora monetarnych instytucji sektora finansowego powinny być traktowane jako nowe.
- 5.4 W powyższych formularzach należy podać oprocentowanie WDESP, wg definicji z pkt. 1.9, wartość umów w tysiącach oraz liczbę umów nowo zawartych w miesiącu sprawozdawczym.
- 5.5 Dane w PLN i EUR należy pokazywać w podziale na kredyty udzielone: gospodarstwom domowym z przeznaczeniem na cele konsumpcyjne, na nieruchomości mieszkaniowe oraz na inne cele, oraz przedsiębiorstwom ogółem.
- 5.6 Dane w CHF zbierane są wyłącznie dla kredytów na nieruchomości mieszkaniowe udzielonych gospodarstwom domowym i instytucjom niekomercyjnym działającym na rzecz gospod.

www.nbp.pl